

Շրջակա միջավայրի բաղադրիչների պահպանության և բարելավման առանձնահատկությունները

*Մարդիկ ենթարկվում են բնության օրենքներին,
նույնիսկ երբ նրանք գործում են դրանց դեմ:*

Գյուրթ

Շրջակա միջավայրի պահպանումը մարդկության առջև ծառացած կարևոր խնդիր է: Դա թերևս, ամենակարևոր և առաջնահերթ նպատակն է, որի ձեռքբերումից է կախված մեր քաղաքակրթության և մոլորակի վրա բոլոր կենդանի արարածների գոյությունը: Շրջակա միջավայրը ներառում է Երկրի կյանքի բոլոր հայտնի ձևերը և դրանց ապրելավայրերը: Այն միլիարդավոր տարիների զարգացման արդյունք է և իրենից ներկայացնում է փոխկապակցված բաղադրիչների բարդ համակարգ: Սակայն այսօր, աննախադեպ մարդածին ազդեցության դարաշրջանում՝ այս համակարգը վտանգի տակ է:

Ինչո՞ւ է շրջակա միջավայրի պահպանումն այդքան կարևոր: Պատճառն այն է, որ շրջակա միջավայրն ապահովում է բոլոր անհրաժեշտ պայմանները կենդանի օրգանիզմների գոյության համար՝ թթվածին շնչառության համար, սնունդ, քաղցրահամ ջուր, բերրի հող: Այն բնականության վայր է միլիոնավոր բույսերի, կենդանիների և միկրոօրգանիզմների համար, որոնցից յուրաքանչյուրն իր տեղն ու դերն ունի մոլորակի էկոհամակարգում: Բոլոր տեսակները միմյանց հետ կապված են սննդի բարդ շղթաներով: Նույնիսկ մեկ օղակի անհետացումը կարող է հանգեցնել անկանխատեսելի հետևանքների ողջ համակարգի համար: Շրջակա միջավայրը պարզապես հասկացություն չէ, այլ Երկրի բնականոն կյանքի կայունության երաշխիք:

Շրջակա միջավայրի կարևոր գործառնություն է մոլորակի **կլիմայի կարգավորումը**: Այն գործում է որպես հսկա բնական զտիչ՝ կայունացնելով մթնոլորտի զազային բաղադրությունը: Անտառների ոչնչացումը և էկոհամակարգերի դեգրադացումը հանգեցնում են հակառակ արդյունքի, մասնավորապես՝ մթնոլորտում ջերմոցային գազերի կոնցենտրացիայի մեծացման:

Պահպանելով շրջակա միջավայրը՝ մարդկությունը օգնում է Երկիր մոլորակին պահպանելու կլիմայական հավասարակշռությունը և մեղմացնելու արդեն տեղի ունեցող փոփոխությունների հետևանքները:

Անտառահատումից փրկված անտառի յուրաքանչյուր հեկտար իր ներդրումն ունի կլիմայի կայունացման գործում և յուրաքանչյուր ավերված ճահիճ մեզ ավելի է մոտեցնում կլիմայական աղետին:

Շրջակա միջավայրի պահպանումը ոչ միայն էկոլոգիական, այլև տնտեսական ու սոցիալական հրամայական է: Բնությունը մեզ տրամադրում է անթիվ պաշարներ և էկոհամակարգային ծառայություններ, որոնցից ուղղակիորեն

կախված է բոլորիս բարեկեցությունն ու առողջությունը: Աշխարհի բնակչությունը ապավինում է գյուղատնտեսությանը, ձկնորսությանը և անտառային տնտեսությանը: Բերրի հողերի սպառումը, գերձկնորսությունը և անապատացումը սպառնում են պարենային անվտանգությանը և մարդկանց կենսաապահովմանը: Զրային էկոհամակարգերի դեգրադացումը հանգեցնում է խմելու ջրի պակասության, ինչի հետևանքները անդամնալի են:

Շրջակա միջավայրը անփոխարինելի է մարդու հոգեկան առողջության և ընդհանուր բարեկեցության համար: Կենդանի բնության հետ շփումը նվազեցնում է սթրեսը, բարելավում է ճանաչողական գործառույթները և տալիս է աշխարհի հետ ներդաշնակության և միասնության զգացում: Պահպանելով շրջակա միջավայրը մենք նաև ապագա սերունդներին ենք փոխանցում առողջության և բարեկեցության այս անգին պաշարը:

Բոլոր կենդանի էակները Երկրի վրա գոյության և բարգավաճման իրավունք ունեն: Մարդկությունը իրավունք չունի որոշելու նրանց ճակատագիրը: Պետք է սովորել ապրել բնության հետ ներդաշնակ՝ հարգելով նրա օրենքներն ու սահմանները: Միայն այս կերպ մարդը կարող ենք ապահովել շրջակա միջավայրի բոլոր բաղադրիչների պահպանությունը:

Շրջակա միջավայրի հիմնական բաղադրիչներն են օդը, ջուրը, հողը և կենսաբազմազանությունը:

Մթնոլորտի պահպանությունը:

Մթնոլորտը Երկրի գազային թաղանթն է՝ օդը: Թեև այն կազմում է մեր մոլորակի զանգվածի բնականորեն մեկ միլիոներորդ մասը, բայց դրանով են հիմնականում պայմանավորված Երկրի վրա տեղի ունեցող բոլոր բնական երևույթները:

Մթնոլորտի աշխատանքի շնորհիվ են ջրի, ջերմության և օվկիանոսային հոսանքների շրջապտույտը, անձրևն ու ձյունը, գետերի, լճերի և այլ ջրային տարածքների գոյությունը, բուսական ու կենդանական աշխարհի կյանքը:

Մարդու տնտեսական գործունեության բոլոր դրսևորումներում մթնոլորտը և գործիք է և միջոց (շարժիչներ, տրանսպորտային միջոցներ, արտադրական գործընթացներ և այլն): Երկրի մակերևույթի վրա ընթացող ֆիզիկական և քիմիական գործընթացներում մշտապես առկա է մթնոլորտի մասնակցությունը (ապարների հողմահարում, հողաշերտի և դրանում առկա օրգանական մնացորդների քայքայում և այլն):

Երկրի օդային ավազանի աղտոտումը շատ արագ իր հետևանքներն է թողնում շրջակա միջավայրի մյուս բաղադրիչների վրա: Մթնոլորտ արտանետված նյութերը հետ որսալ անհնարին է, ուստի արտանետումները պետք է կանխվեն իրենց առաջացման փուլում: Արտադրական գործընթացների, նախագծային աշխատանքների ելակետային փուլը անհրաժեշտ է սկսել մթնոլորտի պահպա-

նության հարցերից: Պետք է մշակվեն և ստեղծվեն անթափոն արտադրական գործընթացներ, որտեղ առաջացած ամեն մի թափոն պետք է դառնա հումք՝ նոր արտադրական գործընթացի համար:

Մթնոլորտն աղտոտվում է ոչ միայն թունավոր արտանետումներով, այլև հսկայական քանակի հասնող ջերմության և խոնավության արտանետումներից (օրինակ՝ ջերմաէլեկտրակայանների հովացման համակարգերը): Ջերմային աղտոտման այս ձևը բնորոշ է խոշոր քաղաքներին և արդյունաբերական կենտրոններին:

Մթնոլորտի, ինչպես նաև ջրի, հողի և կենսաբազմազանության պահպանման անհրաժեշտության և եղանակների մասին առավել մանրամասն կարդացեք *«Խորացնենք մեր գիտելիքները»* լրացուցիչ նյութերում: